

Міністерство
культури України

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА
АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ

факультет
аудіовізуального
мистецтва

ФОМ

КАФЕДРА ФОТОМИСТЕЦТВА &
ОПЕРАТОРСЬКОЇ МАЙСТЕРНОСТІ

науково-дослідна робота

РЕАЛІЗУЮТЬСЯ
НАПРЯМКИ:

2023 — 2026
**PHOTOGRAPHY
STUDIES**

2022 — 2026
FILM STUDIES

2022 — 2026
**MOVING IMAGE
STUDIES**

МАЄ
ПЕРСПЕКТИВУ:
ASIAN STUDIES

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ

Наталя Мархайчук

КАНДИДАТ МИСТЕЦТВОЗНАВСТВА, ДОЦЕНТ,
ДЕКАН ФАКУЛЬТЕТУ АУДІОВІЗУАЛЬНОГО
МИСТЕЦТВА

науковий керівник напрямків

Film Studies & Moving Image Studies

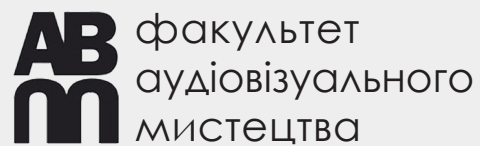

Володимир Тарасов

КАНДИДАТ ІСТОРИЧНИХ НАУК, ДОЦЕНТ,
ЗАВІДУВАЧ КАФЕДРИ, ДОКТОРАНТ ЛЬВІВСЬКОЇ
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ МИСТЕЦТВ (ЛНАМ)

науковий керівник напрямку

Photography Studies

КАФЕДРА **МИСТЕЦТВОЗНАВСТВА**

КАФЕДРА **КІНОТЕЛЕРЕЖЕСУРИ &
СЦЕНАРНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ**

КАФЕДРА **АУДІОВІЗУАЛЬНИХ
МЕДІА & МЕДІАКОМУНІКАЦІЇ**

КАФЕДРА **ФОТОМИСТЕЦТВА &
ОПЕРАТОРСЬКОЇ МАЙСТЕРНОСТІ**

2023 — 2026
**PHOTOGRAPHY
STUDIES**

Володимир Тарасов

Наталя Мархайчук
Олександра Осадча
Станіслав Остроус
Діана Стрижак

Науковий напрямок присвячений теоретичному обґрунтуванню еволюції художньої мови фотографії крізь призму концептуальних практик, типологічного інструментарію та міжвидових трансформацій фотографії.

Аналізуються стратегії репрезентації у межах масштабних виставкових проєктів, розглядаються маніпулятивні дискурси, постколоніальна естетика та використання альтернативних технік друку.

Значна увага приділяється утвердженню автономного статусу концептуальної фотографії, розвитку сюжетного репертуару постхудожніх практик та методології контрфактуального аналізу мистецьких явищ.

Тарасов, В., Мархайчук, Н. (2023). Особливості художньої мови фотографії у контексті міжвидових трансформацій: фото-реді-мейд та фотоколаж (на прикладі зарубіжних проектів венеційської бієнале 2010-2020-х рр.). *Вісник Харківського національного університету імені В.Н.Каразіна*, (68), 25-35.

URL: <https://periodicals.karazin.ua/thcphs/article/download/24945/22367/>

DOI: <https://doi.org/10.26565/2306-6687-2023-68-03>

Osadcha, O. (2023). Viktor and Sergiy Kochetov ‘Non-Approved Moments’. *Membrana – Journal of Photography, Theory and Visual Culture* 8 (2), 33-76.

DOI: <https://doi.org/10.47659/mj-v8n2id136>

URL: <https://surl.li/pjlopp>

Мархайчук, Н., Тарасов, В., (2024). Фотопроект як простір репрезентації: методологія маніпулятивного звернення у дискурсі сучасної фотографії (на прикладі проектів documenta 1950–1970-х років). *Theory and practice of design*, (33), 246-253.

URL: <https://jrnl.nau.edu.ua/index.php/Design/article/view/19033/26265>

DOI: <https://doi.org/10.32782/2415-8151.2024.33.26>

Тарасов, В. (2024). Форми репрезентації художньої мови фотографії у проекті Алана Секули «FISH STORY» (1990-1995 рр.). *Актуальні питання гуманітарних наук*, 81(2), 138-144

URL: https://www.aphn-journal.in.ua/archive/81_2024/part_2/20.pdf

DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/81-2-18>

Osadcha, O. (2024). (de) Construction of “Post-Soviet” Visualities in Contemporary Ukrainian Photography. In *Art in Ukraine Between Identity Construction and Anti-Colonial Resistance* (pp. 61-77). Routledge.

DOI: <https://doi.org/10.4324/9781003459873>

URL: <https://surl.li/rqliju>

Тарасов, В., Остроус, С., & Конєва, М. (2025). Естетика постколоніальної фотографії у проєктах Кандіди Хьофер та Девіда Голдблатта (на прикладі проєктів Documenta-11 /12). *ХУДПРОМ: Український журнал з мистецтва і дизайну*, 27(2), 163-171.

DOI: <https://doi.org/10.61993/2786-7285.2025.02.13>

URL: <https://hudprom.org.ua/index.php/hp/article/view/86>

Тарасов В., Остроус С. (2025). Типологічний інструментарій в художній мові подружжя Бехерів (дюссельдорфська школа фотографії). *Актуальні питання гуманітарних наук*, 84 (3), 111-117.

DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/84-3-16>

URL: https://www.aphn-journal.in.ua/archive/84_2025/part_3/18.pdf

Тарасов, В. (2025). Тест на сумісність: українська концептуальна фотографія кінця 1980-х – поч. 1990-х рр. у дзеркалі контрфактуального підходу. *Український мистецтвознавчий дискурс*, (6), 223-232.

DOI: <https://doi.org/10.32782/uad.2025.6.26>

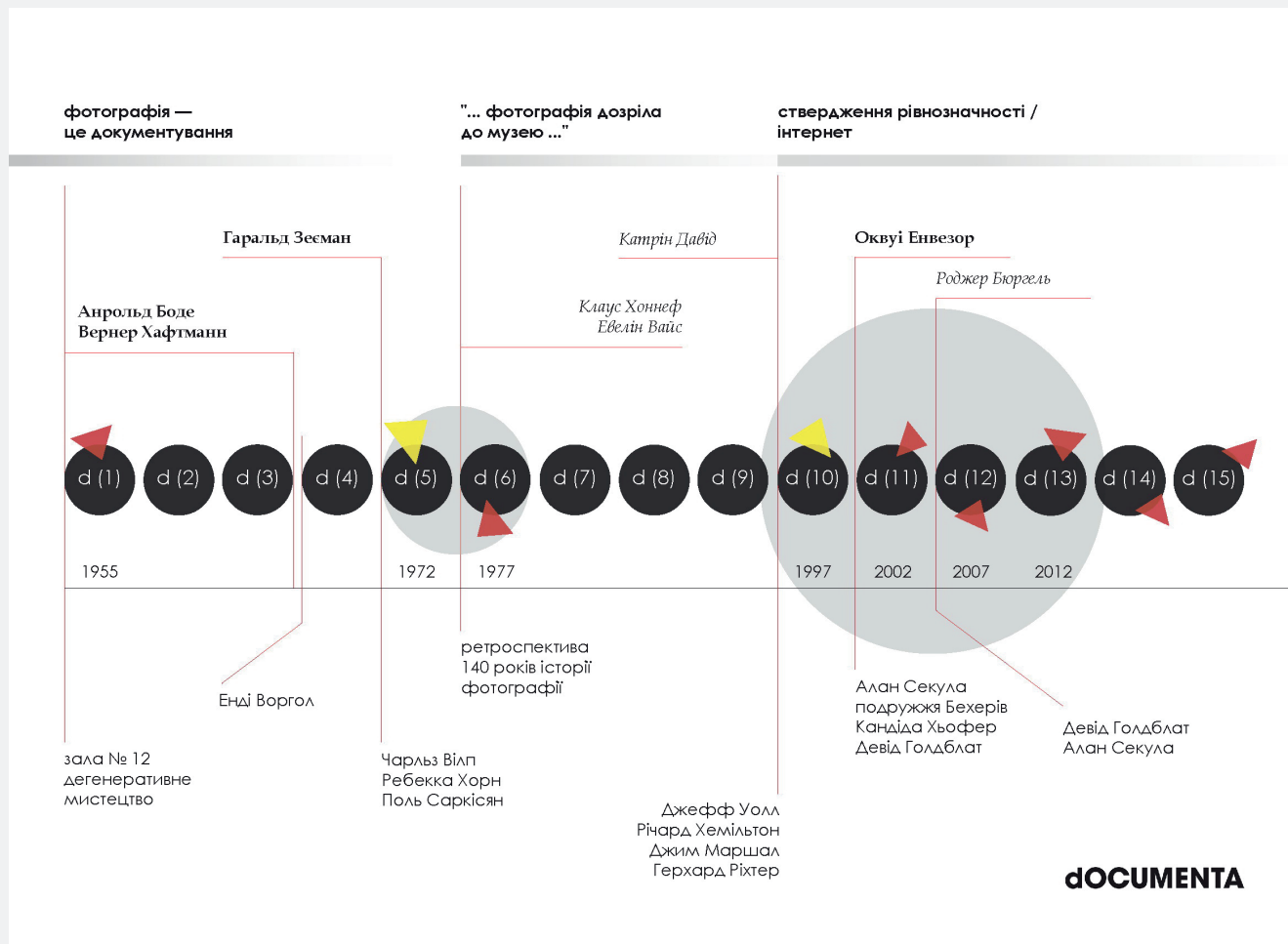
URL: <https://ukrainianartscience.in.ua/index.php/uad/article/view/470/421>

Стрижак, Д., Остроус, С. (2025). Альтернативні техніки друку в проєктах українських фотографів 2010-х років. *Актуальні питання гуманітарних наук*, 90 (2), 85-92.

DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/90-2-12>

URL: https://www.aphn-journal.in.ua/archive/90_2025/part_2/14.pdf

Тарасов, В. (2026). Розвиток автономного статусу концептуальної фотографії в західному мистецтві 1960-х – 1970-х рр. *Вісник Львівської національної академії мистецтв*, (55)

Візуалізація ролі Documenta у становленні мистецького статусу фотографії. У рамках дослідження: «Естетика постколоніальної фотографії у проєктах Кандіди Хьофер та Девіда Голдблатта (на прикладі проєктів Documenta-11 і Documenta-12)»

Тарасов, В., Остроус, С., & Конєва, М., 2025

2022 — 2026
FILM STUDIES

2022 — 2026
MOVING IMAGE STUDIES

Наталя Мархайчук

Дмитро Коновалов
Максим Демиденко
Володимир Тарасов
Діана Стрижак
Марина Чайка

Науковий напрямок присвячений аналізу трансформацій аудіовізуальної мови та еволюції жанрових систем (від класичних канонів нуару і мелодрами до сучасних постжанрових форм та фільмів жахів).

Особливий акцент зроблено на дослідженні українського кінематографа як простору репрезентації національної ідентичності. Авторами на прикладі ігрового та документального кіно розглядаються історичні наративи, архетипові образи та візуальна символіка.

У роботах також висвітлюються питання семіотики визвольної боротьби України та специфіки відображення соціально-політичних процесів у кінодискурсі в контексті світового та вітчизняного досвіду.

Markhaichuk N., Riabukha N., Tarasov V. (2021). «Black movies»: genre memory of the noir film language in the system of audiovisual transformations (1970s – 2010s). *Вісник Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна. Серія: Теорія культури і філософія науки* (63), 57-67.

DOI: <https://doi.org/10.26565/10.26565/2306-6687-2021-63>

URL: <https://periodicals.karazin.ua/thcphs/article/download/18079/16504/>

Мархайчук, Н., Миславський, В. (2022). Кіномелодрама ХХ століття і трофейні фільми: екранний дискурс. *Вісник Київського національного ун-ту культури і мистецтв. Серія: Аудіовізуальне мистецтво і виробництво*, 5 (1), 122-126.

DOI: <https://doi.org/10.31866/2617-2674.5.1.2022.257187>

URL: <http://audiovisual-art.knukim.edu.ua/article/download/257187/254745>

Демиденко, М. (2022). Національні образи та символи у візуальній мові українського кінематографа в роботах зарубіжних дослідників. *Сучасне мистецтво*, (18), 141-150

DOI: <https://doi.org/10.31500/2309-8813.18.2022.269722>

URL: <http://sm.mari.kyiv.ua/article/view/269722/320790>

Мархайчук, Н., Тарасов, В. (2023). Художні прийоми та виражальні засоби «чорного кіно»: від неонуару до постнуару. *Культура України*, (79), 60-73.

URL: <http://ku-khsac.in.ua/article/view/276344/271169>

DOI: <https://doi.org/10.31516/2410-5325.079.06>

Мархайчук, Н., Миславський, В. (2024). Ways to overcome the screenwriting crisis in Ukrainian cinematography of the second half of the 1920s. *Культура України*, (83), 35-49.

DOI: <https://doi.org/10.31516/2410-5325.083.04>

URL: <https://ku-khsac.in.ua/article/download/300665/292876>

Демиденко, М. (2024). Особливості сюжетно-тематичної репрезентації проблеми національної ідентичності в сучасному історичному ігровому кіно України. *Fine Art and Culture Studies*, (6), 239-247.

DOI: <https://doi.org/10.32782/facs-2024-6-29>

URL: <http://www.journals.vnu.volyn.ua/index.php/art/article/view/2152/2028>

Мархайчук, Н., Демиденко, М. (2024). Візуальна репрезентація історичного простору в українському ігровому кіно (2000-2020 рр.). *Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку*, (48), 256-264.

DOI: <https://doi.org/10.35619/ucpmk.v48i.781>

URL: <https://www.zbirnyky.rshu.edu.ua/index.php/ucpmk/article/download/781/912>

Konovalov, O., Markhaichuk, N., Kulyk, A., (2024). A documentary film in realm of national identity (ukrainian and foreign experience of comprehension). *The Journal of V. N. Karazin Kharkiv National University, Series Theory of Culture and Philosophy of Science*, (69), 16-25.

DOI: <https://doi.org/10.26565/2306-6687-2024-69-02>

URL: <https://periodicals.karazin.ua/thcphs/article/download/26110/23392>

Markhaichuk, N., Konovalov, D., Demydenko, M. & Konovalova, S., Ostrovska, S. (2025) Authorial documentary filmmaking in Ukraine in the late 1980s to early 1990s: between political awakening and national identity. *Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку*, (50), 402-407

DOI: <https://doi.org/10.35619/ucpmk.50.992>

URL: <https://www.zbirnyky.rshu.edu.ua/index.php/ucpmk/article/download/992/1894>

Демиденко, М. (2025). Архетип героя та семіотика визвольної боротьби у кінофільмі «Довбуш» Олеся Саніна: між історичною алюзією та візуальним наративом. *Культура і сучасність*, 58-65.

DOI: <https://doi.org/10.63009/cac/1.2025.58>

URL: <https://www.cceol.com/search/article-detail?id=1398782>

Коновалов, Д., Миславський, В. (2025). Образ дитини у фільмах жахів ХХ-ХХІ ст. *Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Серія: Аудіовізуальне мистецтво і виробництво*, 8(1), 157-165

DOI: <https://doi.org/10.31866/2617-2674.8.1.2025>

URL: <http://audiovisual-art.knukim.edu.ua/article/download/332430/321601>

Коновалов, Д., Коновалова, С., Мархайчук Н. & Стрижак, Д., Чайка, М. (2026) Modern documentary filmmaking in Ukraine: transformation of genres. *Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку*

2022 — 2026
FILM STUDIES

2022 — 2026
MOVING IMAGE STUDIES

Кейс-дослідження концепції релайтингу у поствиробництві. Зміна естетичної парадигми від агресивного спрямованого світла до атмосферного середовища на прикладі сучасного історичного ігрового кіно. *Максимум Демиденко, 2023-2024*

ФОМ КАФЕДРА ФОТОМИСТЕЦТВА &
ОПЕРАТОРСЬКОЇ МАЙСТЕРНОСТІ

2018 — 2026

MOVING IMAGE STUDIES

Коллаж Сергія Параджанова:
семіотика та візуальна мова

Наталя Мархайчук

Володимир Тарасов

Марина Конєва

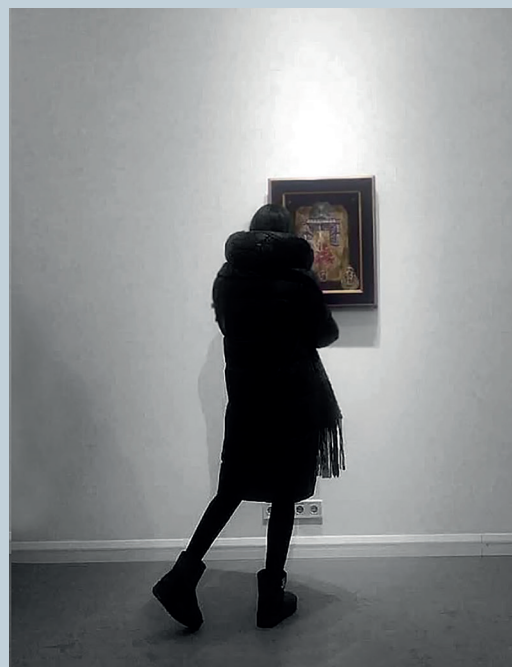
GRYNYOV
ART
COLLECTION

За сприянням стейкхолдера
кафедри **Олександри Осадчої**

2023 Грант від **Bibliotheca Hertziana –
Max Planck Institute for Art History** та
Getty Foundation в межах ініціативи
«Connecting Art Histories»

За підтримки **Grynyov Art Collection**

ФОМ КАФЕДРА ФОТОМИСТЕЦТВА &
ОПЕРАТОРСЬКОЇ МАЙСТЕРНОСТІ

Тарасов, В., Мархайчук, Н., Конєва, М. (2025). Візуальна поезія Сергія Параджанова. Досвід інтермедіального аналізу колажу «Орфей». *Fine Art and Culture Studies*

Колекція родини Гриньових. Сергій Параджанов.

URL: <http://www.grynyov.art/artist/paradzhanov-sergij>

Тарасов, В., Мархайчук, Н., & Конєва, М. (2021). Collage as the basis of creative methodology of Sergey Paradzhanov. *Культура України*, (74), 81-90.

DOI: <https://doi.org/10.31516/2410-5325.074.13>

URL: <https://ku-khsac.in.ua/article/view/248431/245779>

Zolotukhina, N., Markhaychuk, N., Tarasov, V., & Chadaeva, K. (2018). Collage of Sergey Paradzhanov: features of the periodization of creativity. *Традиції та новації у вищій архітектурно-художній освіті*, (4), 110-123.

DOI: <http://doi.org/10.5281/zenodo.1805533>

URL: <https://tihae.org.ua/pdf/t2018-04-15-zolotukhina.pdf>

Zolotukhina, N., Markhaychuk, N., Tarasov, V., & Chadaeva, K. (2018). Formal-stylistic and compositional features of collages by Sergey Paradzhanov. *Художня культура. Актуальні проблеми*, (14), 168-173.

DOI: <https://doi.org/10.31500/1992-5514.14.2018.151189>

URL: <https://hudkult.mari.kyiv.ua/article/view/151189/152554>

Гнатченко Ю. Харків'ян запрошують на лекцію, присвячену творчості Параджанова як художника. *Суспільне Новини*. 2022. 4 лютого.

URL: <https://surl.li/netpvg>

2018 — 2026

MOVING IMAGE STUDIES

Коллаж Сергія Параджанова:
семіотика та візуальна мова

Робота в колекції родини Грінєвих
Харків, лютий 2022

Фотографія
макету. Джерело
не встановлене

Маркин, Ю. П.
(1976). Эрнст Барлах:
Пластические
произведения.
Искусство

Ернст Барлах

Голова янгола, що летить
з «Пам'ятника полеглим»
у соборі в Гюстрові (1927)
Портрет Кете Кольвіц

Юрій Александров

Архітектурний макет порталу
сцени Челябінського державного
театру драми імені
С. М. Цвілінга

Йоганн Баптист Вейнет

Амфіон. Лита скульптура
з Аугсбургської вази
(1628-1648)

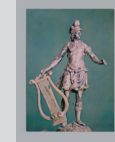
Коптський
текстильний медальйон
із зображенням Геї
(Єгипет, IV ст. н.е.)

Франс Снайдерс

Фрагмент картини
«Фруктова лавка»
(1618-1621 рр.)

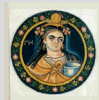
О. Т. Швець

Куманець (1980)

Моршакова, Е.
(Сост.). (1981).
Скульптура в
произведениях
золотого и
серебряного дела
[Комплект із
22 листівок].
Изобразительное
искусство

Каковкин, А. Я. (1978).
Коптские ткани из
фондов Эрмитажа:
Каталог выставки.
Аврора, 72 с.

Грицай, Н. (1980).
Франс Снейдерс. Искусство

Швец, А. Т. (1983). Куманец
[Листівка]. Советский художник

2020 — 2026
ASIAN STUDIES

Світлана Рибалко

Володимир Тарасов

Наталя Мархайчук

Алла Ожога-Масловська

Напрямок *сходознавчих досліджень*, який у ХДАК реалізується **в межах наукової школи професора Світлани Рибалко (кафедра мистецтвознавства)**, має перспективу для розвитку наукового простору кафедри ФОМ.

Здійснені дослідження представляють результати мистецтвознавчого аналізу трансформацій візуальної мови, композиційних принципів та засобів пластичної виразності в сучасному китайському живописі та скульптурі.

Досліджено специфіку використання інноваційних матеріалів, техніки колажу та формальних рішень у художніх практиках представників образотворчого мистецтва Китаю.

Висвітлено особливості інтеграції традиційних театральних образів у японському кінематографі, а також визначено ідейні та естетичні межі його репрезентації в мистецтві Східної Азії.

Markhaichuk, N. & Yao Ning (2020). Representation of Taras Shevchenko as an Artist in the Art of China. *Художня культура. Актуальні проблеми*, 16 (2), 41-49.

DOI: [https://doi.org/10.31500/1992-5514.16\(2\).2020.217742](https://doi.org/10.31500/1992-5514.16(2).2020.217742)

URL: <http://hudkult.mari.kyiv.ua/article/download/217742/225438>

Тарасов, В., Ван, В. Зображальні принципи у системі формальних рішень: межі репрезентації у сучасному живописі Китаю. *Вісник Львівської національної академії мистецтв*, 2023, №50, 59-70.

DOI: <https://doi.org/10.37131/2524-0943-2023-50-1-8>

URL: <https://lnk.ua/0vvIuoAfY>

Тарасов, В., & Сун, Я. Пошук нової пластичної мови сучасної скульптури Китаю у контексті інновації матеріалів та технік. *Український мистецтвознавчий дискурс*, 2024, №35, 145-152.

DOI: <https://doi.org/10.32782/uad.2024.5.16>

URL: <http://uad-jrnl.nau.in.ua/index.php/uad/article/view/311/266>

Тарасов В., У Меньфей. Колаж у художніх практиках китайських митців «генерації нових» (кін. XX – поч. XXI ст.). *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2025. Вип. 86(3). С. 119-124

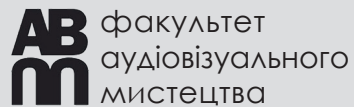
DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/86-3-17>

URL: https://aphn-journal.in.ua/archive/86_2025/part_3/19.pdf

Рибалко, С., Ожога-Масловська, А. (2025). Маски театру Но в японському ігровому кіно: типи, принципи та прийоми використання, сенси. *Культура України*, (89), 120-129.

DOI: <https://doi.org/10.31516/2410-5325.089.12>

URL: <https://ku-khsac.in.ua/article/view/333551/322431>

факультет
аудіовізуального
мистецтва

**КАФЕДРА ФОТОМИСТЕЦТВА &
ОПЕРАТОРСЬКОЇ МАЙСТЕРНОСТІ**

Над проєктом працювали:

Станіслав Остроус
Дмитро Коновалов
Марина Чайка
Максим Демиденко
Володимир Тарасов
Діана Стрижак
Наталя Мархайчук

Ідея та дизайн-рішення:

Володимир Тарасов

Усі фотоматеріали та твори
надані авторами

Харків, 2026